

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТАВРІЙСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ЗАГАЛЬНОУНІВЕРСИТЕТСЬКОЇ
ПІДГОТОВКИ**

кафедра суспільно-гуманітарних наук

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

З ДИСЦИПЛІНИ «ПЕДАГОГІКА»

для здобувачів ступеня вищої освіти «Магістр»

зі спеціальності 208 «Агроінженерія»

м. Мелітополь, 2016

Педагогіка. Методичні вказівки до практичних занять для здобувачів ступеня вищої освіти «магістр» зі спеціальності 208 «Агроінженерія» . – Мелітополь, ТДАТУ, 2017.

Розробник: кандидат педагогічних наук, доцент **Н.А. Горбова**

Рецензент: кандидат педагогічних наук, доцент **Литвина Ю.С.**

У запропонованому опорному конспекті лекцій відповідно до програми курсу розглядаються основні теоретичні та практичні питання, положення і терміни педагогічної науки на його сучасному розвитку. Методичні вказівки підготовлені відповідно до галузевих стандартів освіти та тимчасової типової програми підготовки спеціалістів для здобувачів ступеня вищої освіти «магістр» зі спеціальності 208 «Агроінженерія».

.

Розглянуто і рекомендовано до друку на засіданні кафедри суспільно-гуманітарних наук 31.08.2016р., протокол №1.

Схвалено методичною комісією механіко-технологічного факультету для здобувачів ступеня вищої освіти "Магістр" зі спеціальності 208 «Агроінженерія»
Протокол від "16" вересня 2016 року № 1

ЗМІСТ

Вступ.....	4
Структура навчальної дисципліни	5
Основна частина. Теми та методичні рекомендації до практичних занять.....	8
Рекомендована література.....	65

Вступ

Вища педагогічна освіта виконує особливу, ключову функцію у формуванні сучасної людини, її інтелектуального та духовного потенціалу.

Стратегія розвитку сучасного українського суспільства в умовах соціально-економічних реформ об'єктивно потребує підвищення вимог до освітньої системи та професійної підготовки фахівців високої кваліфікації.

Перехід педагогічної школи до ступеневої системи освіти передбачає оновлення змісту, форм і методів педагогічної підготовки магістрів як фахівців найвищого кваліфікаційного рівня, котрі в майбутньому поновлять склад науковців з різних галузей науки та викладацький корпус вищих навчальних закладів, спеціалізованих середніх навчальних закладів із поглибленим вивченням окремих предметів, гімназій, ліцеїв, коледжів.

Закон "Про вищу освіту" визначає, що магістр – освітньо-кваліфікаційний рівень вищої освіти особистості, яка на основі освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавра або спеціаліста здобула повну вищу освіту, спеціальні уміння та знання, достатні на виконання завдань та обов'язків інноваційного характеру.

Основною метою цієї навчальної дисципліни є підготовка студентів магістратури до: виконання обов'язків викладача вищого навчального закладу; проведення науково-пошукової роботи та до керівництва дослідницькою роботою студентів; організації навчально-виховного процесу в спеціалізованих гімназіях, школах, коледжах;

Процес підготовки нової генерації науковців, здатних позитивно впливати на суспільний розвиток, потребує зростання якості знань, збереження національної культури, докорінного оновлення професійно-педагогічної підготовки викладачів вищих навчальних закладів.

Розвиток сучасної педагогічної школи в Україні багатогранний процес, котрий змінює її обличчя наближаючись до рівня соціальних, політичних, педагогічних вимог епохи технічної та технологічної революцій. Серед важливих позитивних тенденцій розвитку педагогічної школи - курс на демократизацію, диверсифікацію та диференціацію освіти, гуманістичну спрямованість виховання, використання форм і методів навчання, що підвищують активність, самостійність студентів, включення їх у дослідно-експериментальну діяльність. Вивчення педагогіки вищої школи - важлива умова формування загальної та педагогічної культури викладача вищого навчального закладу будь-якого профілю, оскільки вона озброює знаннями про процеси розвитку теорії та практики виховання і навчання студентів, сприяє становленню світогляду, педагогічного професіоналізму.

Грунтовні знання з теорії педагогіки вищої школи значно розширюють кругозір викладача, дозволяють цілісно бачити будь-яку навчально-виховну проблему, знаходити її оптимальне рішення.

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Номер тижня	Вид занять	Тема заняття або завдання на самостійну роботу	Кількість		Література
			Год ин	Бал ів	
Змістовий модуль 1. ЗАГАЛЬНІ ОСНОВИ ПЕДАГОГІКИ ВИЩОЇ ШКОЛИ					
1,2	Лекція 1	Предмет, задачі, основні категорії педагогіки вищої школи. Вища школа як педагогічна система. Методи і методика педагогічних досліджень	2		[6, с.3...31; 7, с. 4...23;]
	Практичне заняття 1	Предмет, задачі, основні категорії педагогіки вищої школи. Вища школа як педагогічна система. Методи і методика педагогічних досліджень	2	5	[6, с.3...31; 7, с. 4...23;]
	Самостійна робота 1	Предмет, задачі, основні категорії педагогіки вищої школи. Вища школа як педагогічна система. Методи і методика педагогічних досліджень	8	5	[6, с.3...31; 7, с. 4...23;]
3,4	Лекція 2	Викладач вищого навчального закладу як організатор навчально-виховного процесу. Педагогічна культура викладача вищого навчального закладу.	2		[6, с.32...64; 7, с. 24...53;]
	Практичне заняття 2	Викладач вищого навчального закладу як організатор навчально-виховного процесу. Педагогічна культура викладача вищого навчального закладу.	2	5	[6, с.32...64; 7, с. 24...53;]
	Самостійна робота 2	Викладач вищого навчального закладу як організатор навчально-виховного процесу. Педагогічна культура викладача вищого навчального закладу.	8	5	[6, с.32...64; 7, с. 24...53;]
5,6	Лекція 3	Студент як об'єкт суб'єкт педагогічної діяльності.	2		[6, с.65...99; 7, с. 54...83;]
	Практичне заняття 3	Студент як об'єкт суб'єкт педагогічної діяльності.	2	5	[6, с.65...99; 7, с. 54...83;]
	Самостійна робота 3	Студент як об'єкт суб'єкт педагогічної діяльності.	8	5	[6, с.65...99; 7, с. 54...83;]
7,8	Лекція 4	Організація виховної роботи у вищому навчальному закладі.	2		[6, с.145...176; 7,с. 112...142;]
	Практичне заняття 4	Організація виховної роботи у вищому навчальному закладі.	2	5	[6, с.145...176; 7,с. 112...142;]
	Самостійна робота 4	Організація виховної роботи у вищому навчальному закладі.	8	5	[6, с.145...176; 7,с. 112...142;]
	ПМК1	Підсумковий контроль за змістовий модуль 1		10	
Всього за змістовий модуль 1			48	50	
Змістовий модуль 2. ОСНОВИ ДИДАКТИКИ ВИЩОЇ ШКОЛИ					
9,10	Лекція 5	Дидактика вищої школи. Сучасні технології в освіті.	2		[6, с.177...206; 7, с.142...176;]

	Практичне заняття 5	Дидактика вищої школи. Сучасні технології в освіті.	2	6	[6, с.177...206; 7, с.142...176;]
	Самостійна робота 5	Дидактика вищої школи. Сучасні технології в освіті.	8	6	[6, с.177...206; 7, с.142...176;]
11,12	Лекція 6	Контроль та оцінка знань, умінь та навичок студентів.	2		[6, с.206...247; 7, с.177...204;]
	Практичне заняття 6	Контроль та оцінка знань, умінь та навичок студентів.	2	7	[6, с.206...247; 7, с.177...204;]
	Самостійна робота 6	Контроль та оцінка знань, умінь та навичок студентів.	10	7	[6, с.206...247; 7, с.177...204;]
13,14, 15	Лекція 7,8	Організація науково-дослідницької роботи студентів магістратури.	4		[6, с.362..652; 7, с.291...350;]
	Практичне заняття 7	Організація науково-дослідницької роботи студентів магістратури.	2	7	[6, с.362..652; 7, с.291...350;]
	Самостійна робота 7	Організація науково-дослідницької роботи студентів магістратури.	10	7	[6, с.362..652; 7, с.291...350;]
	ПМК 2	Підсумковий контроль за змістовий модуль 2		10	
Всього за змістовий модуль 2			42	50	
Залік					
Всього з навчальної дисципліни			90	100	

ОСНОВНА ЧАСТИНА.

ТЕМИ ТА МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Практичне заняття №1.

ТЕМА. ПРЕДМЕТ, КАТЕГОРІЇ ПЕДАГОГІКИ ВИЩОЇ ШКОЛИ. ВИЩА ШКОЛА ЯК ПЕДАГОГІЧНА СИСТЕМА

Мета: Розкрити теоретико - методологічні підходи до вивчення педагогіки вищої школи як науки, її предмет та основні категорії, специфіку методів та методики педагогічних досліджень.

Знати: педагогіка вищої школи — наука про закономірності навчання і виховання студентів, їх наукову і професійну підготовку; педагогічне дослідження — цілеспрямований пошук шляхів удосконалення педагогічного процесу з використанням наукового апарату.

Вміти: засвоєння закономірностей процесу навчання і виховання у вищому навчальному закладі, усвідомлення сутності, етапів, методів педагогічного дослідження.

Добавлено примечание ([N1]):

План

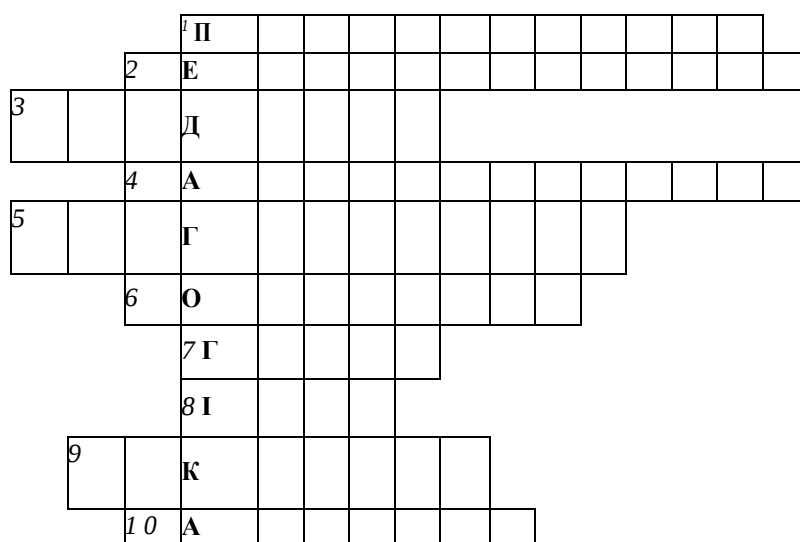
1. Предмет педагогіки вищої школи.
2. Основні функції та завдання педагогіки вищої школи.
3. Характеристика основних категорій педагогіки вищої школи.
4. Вища школи як педагогічна система.
5. Сутність поняття “педагогічне дослідження”. Етапи педагогічного дослідження.
6. Сутність та взаємозв'язок понять методологія, метод, методика дослідження.
7. Різні підходи до класифікації методів дослідження.
8. Характеристика емпіричних методів дослідження.
9. Характеристика теоретичних методів дослідження.
10. Методи кількісної обробки результатів дослідження.

Рекомендована література

1. Гессен С. И. Основы педагогики: Введение в прикладную философию / Отв. ред. и сост. М.В. Алексеев. — М., 1995.
2. Михайловский В.А. Педагогика высшей школы. Учеб. пособ. / ХТУ им. А.М. Горького - Х.: Изд-во ун-т, 1991-185с.
3. Основы вузовской педагогики /Под. Ред. Н.В. Кузьминой — Л., 1978.
4. Слєпкань З.І. Наукові засади педагогічного процесу у вищій школі: Для студентів-магістрів / Нац. пед. ун-т ім.М.П.Драгоманова.- К.:НПУ,2000-210с.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ ЗАКРІПЛЕННЯ ТЕМИ:

Розгадати кросворд.

По горизонталі:

1. Група категорій, до якої належать поняття виховання, навчання, освіта, розвиток. (*процесуальна*)
2. Один з основних принципів виховання. (*демократизація*)
3. Один з різновидів вищих закладів освіти, що здійснює підготовку фахівців з вищою освітою за освітньо-професійною програмою усіх рівнів з окремо визначених галузей знань і виробництва. (*академія*)
4. Об'єктивно повторювальна послідовність явищ – це ... (*закономірність*)
5. Одна з функцій ПВШ, яка забезпечує наукове обґрунтування цілей і планування педагогічного процесу. (*прогностична*)
6. Система критичних поглядів на реальну вузівську дійсність і відповідного пошуку та пропозицій нових ідей – це ... (*концепція*)
7. Найменший підрозділ у ієрархічній структурі вищого закладу. (*група*)
8. Новий напрям думки, твердження або розгорнута модель, що відображає стосунки або зв'язки у вузівській дійсності. (*ідея*)
9. Один із суб'єктів педагогіки співробітництва. (*викладач*)
10. Процес взаємодії студента і викладача з метою оволодіння студентом знань, умінь і навичок, його розвитку і виховання. (*навчання*)

ТЕМА 2. ВИКЛАДАЧ ВИЩОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ ЯК ОРГАНІЗАТОР НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОГО ПРОЦЕСУ. ПЕДАГОГІЧНА КУЛЬТУРА ВИКЛАДАЧА ВИЩОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ.

Мета: Ознайомити магістрантів зі специфікою педагогічної діяльності викладача вищого навчального закладу, проаналізувати основні компоненти педагогічної культури.

Знати: діяльність викладача вищої школи має високу соціальну значущість і займає одне з центральних місць у державотворенні, формуванні національної свідомості молоді та духовної культури українського суспільства, проблема культури є центральною у підготовці майбутніх педагогів.

Вміти: засвоєння сутності поняття “педагогічний професіоналізм викладача”, виявлення залежності формування культури викладача від рівня педагогізації навчально-виховного процесу вищого навчального закладу.

Основні поняття: професійно-педагогічна діяльність, педагогічна професія, структура педагогічної діяльності викладача, педагогічний професіоналізм, професіоналізм знань, професіоналізм спілкування, професіоналізм самовдосконалення.

План

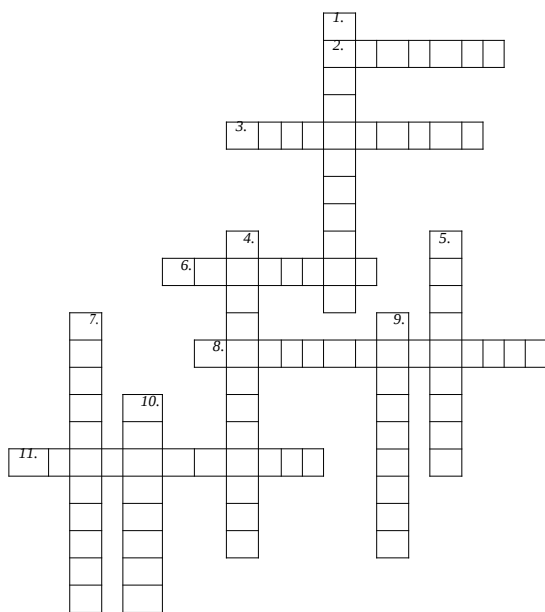
1. Специфіка діяльності педагога у вищому навчальному закладі.
2. Завдання, права та обов'язки викладача педагогічного університету.
3. Основні напрями діяльності викладача вищого навчального закладу.
4. Психологічна структура педагогічної діяльності.
5. Педагогічний професіоналізм викладача вищого навчального закладу.
6. Роль і значення культури освітян у становленні демократичної держави.
7. Сутність поняття “культура” у філософському і педагогічному аспектах.
8. Основні компоненти педагогічної культури.
9. Шляхи формування загальної і педагогічної культури викладача вищого навчального закладу.
10. Роль спілкування в житті людини. Сутність поняття "педагогічне спілкування".
11. Функції педагогічного спілкування.
12. Структура педагогічного спілкування.
13. Педагогічне спілкування викладача ВНЗ.
14. Класифікація стилів і моделей спілкування.
15. Педагогічний такт викладача.
16. Розвиток комунікативних здібностей педагога.

Рекомендована література

1. Вітвицька С.С. Основи педагогіки вищої школи. – К.: Центр навчальної літератури, 2003. -309с.

2. Кічук Н.В. Творча особистість вчителя: педагогічні засади формування. Навч. посіб. /Ізмаїл держ пед. інст.: МПП “Принт майстер”, 1999.
3. Кияшко Л.О. Вплив стереотипів на характер педагогічної взаємодії // Педагогіка і психологія. – 1999. – Вип.4.-С.89-92.
4. Коротов В.І., Гришин Є.О., Устенко О.А.. Педагогіка вищої школи. – К., 1990. – С.22-23.

Розв’язати кросворд № 1.

По горизонталі:

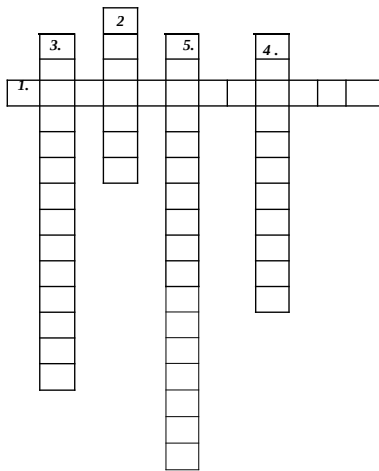
2. Автор слів: „Студентський вік – центральний період формування характеру та інтелекту, професійних здібностей і переосмислення мотивації поведінки”.
3. Вид адаптації, що забезпечує пристосування до нової системи навчання.
6. Система правил, яких повинен дотримуватись студент.
8. Орган студентського управління.
11. Метод виховання, спрямований на визначення найоптимальнішого способу поведінки, який розглядається як єдино можливий.

По вертикалі:

1. Метод самовиховання, спрямований на виявлення та виправлення помилок і недоліків особистості.
4. Процес формування основних рис особистості, необхідних для життєдіяльності в суспільстві.

2. Тип темпераменту.
1. Сукупність індивідуальних особливостей людини, які виявляються в її поведінці і діяльності.
9. Процес пристосування студента до умов навчання у ВНЗ.
10. Особа, яка забезпечує регуляцію стосунків між студентами, спрямовує їх діяльність.

Розв'язати кросворд № 2.

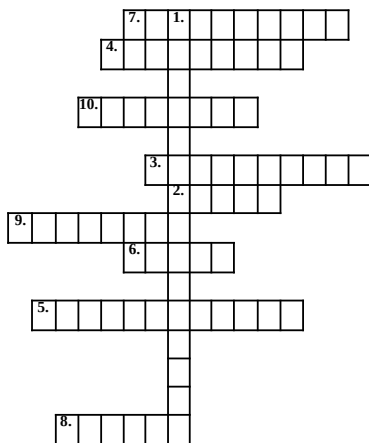
По горизонталі:

1. Функція викладача, в якій він виступає як носій найновішої інформації.

По вертикалі:

2. Вид роботи викладача, який вміщує в себе контроль за само-стійною роботою студентів, перевірку конспектів, проведення співбесід, робо-ту куратора, проведення вечорів; екскурсій і т.д.
3. Функціональний компонент педагогічної діяльності, який включає в себе добір і композицію змісту інформації для студентів, проєктування діяльності студентів, проєктування власної діяльності і поведінки в процесі взаємодії зі студентами.
4. В структурі професійної педагогічної діяльності можна виділити три складових компоненти: професіоналізм знань, професіоналізм самовдосконалення та професіоналізм.
5. Фундамент професіонального зростання викладача як спеціаліста, формування у нього соціально-цінних і професійно-значущих якостей.

Розв'язати кросворд №3.

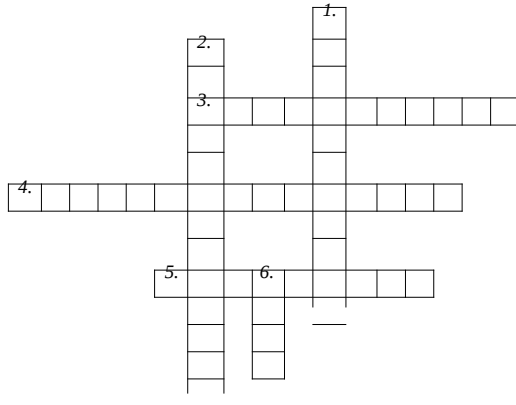

По горизонталі:

2. Одна із форм контролю.
3. Один із складників робочого дня викладача.
4. Один із видів наукової роботи викладача ВНЗ.
5. Результат оволодіння педагогом науковим багажем, педагогічними вміннями.
6. Результат дотику до особистості.
7. Компонент психологічної структурної діяльності педагога.
8. Компонент державних національних програм.
9. Прізвище педагога, що дослідила компоненти психологічної структури діяльності педагога.
10. Професія, якій присвячено це заняття.

По вертикалі:

1. Одна з функцій, яку виконує викладач ВНЗ.
1. Роль спілкування в житті людини. Сутність поняття "педагогічне спілкування".
2. Функції педагогічного спілкування.
3. Структура педагогічного спілкування.
4. Педагогічне спілкування викладача ВНЗ.
5. Класифікація стилів і моделей спілкування.
6. Педагогічний такт викладача.
7. Розвиток комунікативних здібностей педагога.

Розв'язати кросворд №4.**По горизонталі:**

1. Основний інструмент педагогічної діяльності.
2. Сформована зовнішня особливість.
3. Головний інструмент педагога – елемент техніки мовлення.
4. Елемент структури педагогічної майстерності.
5. Засіб релаксації.

По вертикалі:

1. Автор слів: "Слово має лікувати".

Підготувати доповіді на теми:

1. В.О.Сухомлинський про роль слова педагога.
2. Сутність поняття "мовленнєва культура".
3. Правильність, точність і логічність мови викладача.
4. Виразність мови.
5. Мовна культура у науковому і навчальному спілкуванні викладача

Завдання з науково-дослідної роботи:

Провести мікродослідження. Діагностичні тести. Методика. Педагогічні ситуації.

Ця методика дозволяє судити про педагогічні здібності студента на основі того, який вихід він (вона) знаходить з ряду описаних педагогічних ситуацій. Перед початком дослідження об'єкт дослідження отримує інструкцію наступного змісту:

“Перед вами – низка важких складних педагогічних ситуацій. Познайомившись зі змістом кожної з них, необхідно вибрати із запропонованих варіантів реагування на цю ситуацію той варіант, котрий з педагогічної точки зору (на вашу думку) найбільш правильний. Якщо ні один із запропонованих

варіантів відповідей вас не влаштовує, то можна назвати свій, оригінальний в двох останніх рядках”.

Ситуація 1. Ви почали заняття, всі студенти заспокоїлися. В аудиторії тихо, і раптом хтось вголос засміявся. Коли ви, ще не встигнувши нічого сказати, запитливо і здивовано подивилися на студента, який засміявся, він, дивлячись вам прямо в очі, заявляє: “Мені завжди смішно дивитися на вас і завжди при цьому хочеться сміятися, коли ви проводите заняття”.

Як ви на це відреагуєте?

Виберіть і відмітьте, варіант словесної реакції з тих, що запропоновані нижче:

1. “От тобі й на!”
2. “А що Вам здається смішним?”
3. “Ну, будь ласка, смійся!”
4. “Ви що хворий?”
5. “Люблю веселих людей”.
6. “Я рада (ий), що створюю Вам веселий настрій”.
7.

Ситуація 2. Після декількох занять, студент заявляє вам: “Я не думаю, що ви, як педагог, можете нас чомусь навчити”. Ваша реакція:

1. “Ваша справа – вчитися, а вчити – викладача”.
2. “Таких, як ви, зрозуміло, я нікому не зможу навчити”.
3. “Можливо, вам краще перейти в інший ВНЗ, або навчатися в іншого викладача”.
4. “Ви просто не бажаєте вчитися”.
5. “Мені цікаво знати, чому ви так думаєте?”
6. “Давайте поговоримо про це більш детально. У моїй поведін-ці, мабуть, є щось таке, що викликає у вас такі думки”
7.

Ситуація 3. Викладач дає студенту завдання, а той не хоче його виконувати, відмовляється його виконувати, заявляючи: “Я не бажаю це робити!” – Якою повинна бути реакція викладача?

1. “Не хочеш – примусимо!”
2. “Навіщо ж ви тоді прийшли вчитися?”

3. “Тим гірше для вас, залишайтеся неосвіченими, невігласами: ваша поведінка подібна до поведінки людини, яка назло своєму обличчю хотіла відрізати собі носа”

4. “Ви даєте собі відчуття у тому, чим це може скінчитися для Вас?”

5. “Не могли би ви пояснити, чому?”

6. “Давайте сядемо і обговоримо – можливо, ви і правий”

7.

Ситуація 4. Студент невдоволений своїми успіхами у навчанні, у своїх здібностях і в тому, що він колись зможе зрозуміти і засвоїти матеріал, звертається до викладача: “Як ви думаєте, чи зможу я коли-небудь вчитися на відмінно і не відставати від інших студентів у групі?”

– Що на це повинен відповісти викладач?

1. “Якщо чесно сказати – я не впевнений”.

2. “О, да, безперечно, в цьому ви можете не сумніватися”.

3. “У вас чудові здібності, і я покладаю на вас великі надії”.

4. “Чому ви не впевнені у собі?”

5. “Давай поговоримо і вияснимо проблеми”.

6. “Багато залежить від того, як ми з вами будемо працювати”.

7.

Ситуація 5. Студент говорить викладачу: “На два найближчих заняття, які ви будете проводити, я не піду, так як в цей час я хочу піти на концерт рок-музики (варіанти: прогулятися з друзями, побувати на спортивних змаганнях в якості глядача, на весіллі)” – Як потрібно відповісти йому?

1. “Тільки спробуйте!”

2. “В наступний раз вам прийдеться прийти з пояснювальною запискою”

3. “Це ваша справа, вам складати екзамен (залік). Прийдеться все одно звітуватися за пропущені заняття, я потім вас обов’язково спитаю”

4. “Ви, мені здається, дуже несерйозно ставитеся до занять”

5. “Можливо вам взагалі залишити навчання?”

6. “А що будете робити далі?”

7. “Мені цікаво знати, чому відвідування концерту (прогулянки) для вас цікавіше, ніж заняття?”

8. “Я вас розумію: відпочивати, ходити на концерти, на змагання, спілкуватися з друзями дійсно цікаво, цікавіше, ніж вчитися. Але я хотіла б знати, чому це так для вас?”

9.....

Ситуація 6. Студент, побачивши викладача, коли той зайшов в аудиторію, сказав йому: “У вас дуже стомлений вигляд” – Як на це має реагувати викладач:

1. “Я думаю, що з вашого боку не зовсім етично робити мені такі зауваження”.

2. “Так, я погано себе почуваю”.

3. “Не хвилюйся за мене, краще подивіться на себе”

4. “Я сьогодні погано спав(ла), у мене багато роботи”.

5. “Не хвилюйтеся, це не заважатиме нашим заняттям”.

6. “Ви – дуже уважний, дякую за турботу!”

7.....

Ситуація 7. “Я відчуваю, що заняття, які ви проводите, не допомагають мені”. – говорить студент викладачу, і додає: “Я взагалі думаю кинути навчання”. – Як на це повинен реагувати викладач?

1. “Припиніть говорити дурниці!”

2. “Нічого собі, подумався!”

3. “Можливо вам знайти іншого викладача”.

4. “Я хотів(ла) детальніше взнати, що у вас викликало таке бажання?”

5. “А що, як нам попрацювати разом над вирішенням вашої проблеми?”

6. “Можливо, вашу проблему можна вирішити якимось інакше?”

7.....

Ситуація 8. Студент розмовляє з викладачем, демонструючи занадту самовпевненість: “Немає нічого такого, чого я б не зміг зробити, якщо б я захотів. Для мене нічого немає складного у тому, щоб вчити ваш предмет”. – Якою має бути відповідь викладача?

1. “Ви занадто добре думаєте про себе”.

2. “З вашими здібностями? – Я не впевнений”.

3. “Ви, мабуть, відчуваєте себе досить впевнено, якщо так говорите?”

4. “Я теж впевнений у цьому, бо знаю, що ви як захочете, то все у вас вдається”.

5. “Це, мабуть, потребує від вас великої напруженості: великих зусиль”.

6. “Занадта самовпевненість заважає справі”

7.....

Ситуація 9. У відповідь на зауваження викладача студент говорить, що для того, щоб засвоїти навчальний предмет, йому не потрібно багато працювати: “Мене вважають досить здібною людиною” – Що має відповісти йому на це викладач?

1. “Ця думка вас не стосується”

2. “Ті труднощі, котрі до цього часу ви відчували, і ваші знання це не підтверджують”.

3. “Багато людей вважають себе досить здібними, проте не завжди є такими”.

4. “Я радий (а), що ви такої високої думки про себе”.

5. “Це тим паче повинно змусити вас більше працювати”.

6. “Це звучить так, буцімто ви сам не дуже вірите у свої здібності”.

7.....

Ситуація 10. Студент говорить викладачу: “Я знову забув виконати завдання” – Як слід на це реагувати викладачу?

1. “Ну от, знову!”

2. “Не здається вам це виявом безвідповідальності”.

3. “Думаю, що вам пора починати ставитись до справи серйозно”.

4. “Я хотів(ла) би знати, чому?”

5. “У вас, мабуть, не було для цього можливості?”

6. “Як ви думаєте, чому я кожен раз нагадую про це?”

7.....

Ситуація 11. Студент у розмові з викладачем говорить йому: “Я хотів би, щоб ви ставилися до мене краще” – Як повинен відповісти на таке прохання студента викладач?

1. “Чому я повинен ставитися до вас краще, ніж до всіх інших?”

2. “Я зовсім не збираюсь грати в любчиків і фаворитів!”

3. “Мені не подобаються люди, які заявляють так, як ви”.

4. “Я хотів(ла) знати, чому я повенен(на) особливо виділяти вас серед інших студентів”.

5. “Якби я вам сказав(ла), що люблю вас більше, ніж інших студентів, то вам від цього стало краще, ви б почували себе краще?”

6. “Як ви думаєте, як я насправді до вас ставлюсь?”

7.....

Ситуація 12. Студент, висказавши викладачеві свої сумніви щодо можливості глибокого міцного засвоєння предмету, який він викладає, додав: “Я сказав вам про те, що мене турбує. Тепер ви скажіть, у чому причина цього і як мені бути далі?” – Що має відповісти на це викладач?

1. “У вас, мені здається, комплекс неповноцінності”.

2. “У вас немає ніяких підстав для хвилювання”.

3. “Перш ніж я зможу висказати свою обґрунтовану думку, мені необхідно краще розібратися у сутності проблеми”.

4. “Давайте почекаємо, попрацюємо і повернемося до цієї проблеми через деякий час. Я думаю, ми зможемо її вирішити”.

5. “Я не готовий(а) зараз дати вам точну відповідь, мені потрібно подумати”.

6. “Не хвилюйтесь, і мені у свій час нічого не вдавалося”.

7.....

Ситуація 13. Студент говорить викладачу: “Мені не подобається те, що ви говорите і захищаєте на заняттях”. – Якою має бути відповідь викладача?

1. “Це - погано”.

2. “Ви, мабуть, в цьому не розбираєтесь”.

3. “Я сподіваюсь, що у подальшому, у процесі наших занять ваша думка зміниться”.

4. “А що ви сам любите і готові захищати?”

5. “Чому?”

6.....

Ситуація 14. Студент, явно демонструючи своє погане ставлення до будь-кого з товаришів групи, говорить: “Я не хочу працювати (вчитися) разом з ним”. – Як має на це відреагувати викладач?

1. “Ну і що?”

2. “Нікуди не дінетесь, все одно прийдеться”.
3. “Це нерозумно з вашого боку”.
4. “Але й він теж після цього не захоче з вами працювати (вчитися)”.
5. “Чому?”
6. “Я думаю, що ви не правий”.
7.

ОЦІНКА РЕЗУЛЬТАТІВ І ВИСНОВКИ

Ключ до методики “Педагогічні ситуації”. Оцінка в балах різних варіантів відповідей на різні ситуації.

Порядко- вий номер педагогічної ситуації	Вибраний варіант відповіді і його оцінка в балах							
	1	2	3	4	5	6	7	8
1.	4	3	4	2	5	5	—	—
2.	2	2	3	3	5	5	—	—
3.	2	3	4	4	5	5	—	—
4.	2	3	3	4	5	5	—	—
5.	2	2	3	3	2	4	5	5
6.	2	3	2	4	5	5	—	—
7.	2	2	3	4	5	5	—	—
8.	2	2	4	5	4	3	—	—
9.	2	4	3	4	5	4	—	—
10.	2	3	4	4	5	5	—	—
11.	2	2	3	4	5	5	—	—
12.	2	3	4	5	4	5	—	—
13.	2	2	4	4	5	4	5	—
14.	2	2	3	4	4	5	—	—

Примітка: власні відповіді оцінюються окремо, і відповідні оцінки додаються до загальної суми балів.

Здатність правильно вирішувати педагогічні проблеми визначаються за сумою балів, набраних респондентом за всіма 14 педагогічними ситуаціями, поділеної на 14.

Якщо респондент отримав середню оцінку вище 4,5 балів, то його педагогічні здібності (за даною методикою) вважаються високорозвиненими (високий рівень). Якщо середня оцінка знаходиться в інтер-валі від 3,5 до 4,4 балів, то педагогічні здібності вважаються достатньо розвиненими (середній рівень). І накінець, якщо середня оцінка нижче 3,4 бали, то педагогічні здібності респондента слабкорозвинені (низький рівень).

Практичне заняття №3

ТЕМА: СТУДЕНТ ЯК ОБ'ЄКТ СУБ'ЄКТ ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.

Мета: Ознайомити магістрантів з особливостями студентства як специфічної соціальної і вікової групи.

Знати: основні поняття теми: студентство, соціальна група, психологічні особливості старшого юнацького віку, індивідуальність, соціально-педагогічна адаптація, студентський колектив, студентське самоврядування.

Вміти: визначати місце і роль студентства у суспільстві.

ПЛАН:

1. Студентство як соціальна група.
2. Студент як об'єкт-суб'єкт педагогічної діяльності.
3. Психологічні особливості старшого юнацького віку.
4. Типологія студентів.
5. Соціально-педагогічна адаптація студентства у вищому навчальному закладі.

Рекомендована література:

1. Закон України «Про освіту»
2. Болонський процес: Модель структури додатка до диплома / Укладач З.І. Тимошенко, О.І. Козаченко, А.М. Греков, Ю.А. Гапон, Ю.І. Палека. – К.: Вид-во Європ. ун-ту, 2004. – 73с.
3. Герасимова Н.Є. Внутрішньоособистісні конфлікти в процесі соціальної адаптації студентів до умов вищих навчальних закладів: Автореф. дис. канд. психол. наук: 19.00.07 / Ін-т психолог. ім. Г.С. Кос-тюка АПН України.-К., 2004.-21с.
4. Левківська Г.П. Проблема адаптації першокурсників у вищих навчальних закладах // Наук зап. Вінниц. держ. пед. ун-ту. Серія: Педагогіка і психологія.-Вінниця, 2000.-Вип. 3.-С.163-166.

Завдання з науково-дослідної роботи:

1. Провести мікродослідження.

Методика. Бар'єри педагогічної діяльності.

Анкета 1.

Мета: виявити здатність майбутнього викладача, вчителя до саморозвитку.

Дайте відповідь на наступні питання, оцінивши їх у таких балах: 5 – якщо це твердження повністю відповідає дійсності; 4 – швидше відповідає, ніж ні; 2 – швидше не відповідає; 1 – не відповідає.

1. Я намагаюсь вивчити себе.
2. Я залишаю час для розвитку навіть тоді, коли дуже зайнятий (а).
3. Перепони та труднощі, що виникають на моєму шляху стимулюють мою активність.
4. Я шукаю зворотній зв'язок, так як це допомагає мені пізнати і оцінити себе.
5. Я рефлексую свою діяльність, виділяючи на це спеціальний час.
6. Я аналізую свої почуття і досвід.
7. Я багато читаю.
8. Я широко дискутую з питань, що мене цікавлять.
9. Я вірю у свої можливості.
10. Я прагну бути більш відкритим (відкритою).
11. Я усвідомлюю вплив, оточуючих мене людей.
12. Я займаюсь своїм професіональним розвитком і маю позитивні результати.
13. Я отримую задоволення від засвоєння нового.
14. Зростаюча відповідальність мене не лякає.
15. Я позитивно поставився(лася) б до підвищення на роботі.

Підрахуйте загальну суму балів:

75-55 – активний розвиток; 54-36 – відсутня система саморозвитку, орієнтація на розвиток залежить від умов; 35-15 – розвиток зупинився, мало можливий.

Анкета 2.

Мета: виявити фактори, що стимулюють або гальмують навчання, розвиток, саморозвиток майбутніх вчителів, викладачів у навчаль-них закладах.

Оцінити за п'ятибальною системою фактори, що стимулюють або гальмують ваше учіння і розвиток:

- 5 – так (гальмує або стимулює);
 4 – швидше так, ніж ні;
 3 – і так, і ні;
 2 – швидше ні;
 1 – ні.

Фактори, що гальмують.

1. Власна іннервація.
2. Розчарування в результаті невдач, що мали місце раніше.
3. Відсутність підтримки і допомоги у цьому питанні з боку викладача.

4. Вороже ставлення оточуючих (заздрість, ревності), які погано сприймають зміни і стремління до нового.
5. Неадекватний зворотний зв'язок з членами колективу і викладачами, тобто відсутність об'єктивної інформації про себе.
6. Стан здоров'я.
7. Недостатньо часу.
8. Обмеженість ресурсів, погані життєві обставини.

Стимулюючі фактори.

1. Методична робота у навчальному закладі.
2. Робота у проблемних групах.
3. Приклад і вплив друзів, одногрупників.
4. Приклад і вплив викладачів.
5. Організація навчальної праці у навчальному закладі.
6. Увага керівників закладу до цієї проблеми.
7. Довіра викладачів.
8. Новизна діяльності, умови роботи і можливості експериментування.
9. Заняття із самоосвіти.
10. Інтерес до роботи.
11. Зростаюча відповідальність.
12. Можливість отримати визнання у колективі групи, ВНЗ.

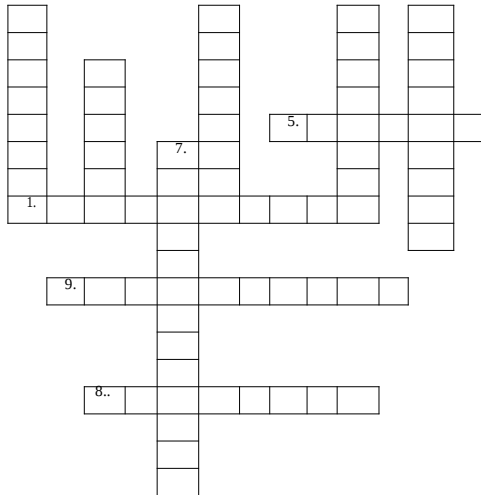
Обробка даних мікродослідження.

Здатність, здібність викладача, вчителя до самодослідження	Прізвище, ім'я, по батькові викладачів-респондентів	Стимулюючі фактори	Гальмуючі фактори	Система засобів
1. Активний саморозвиток				
2. Саморозвиток, що не склався і залежить від умов				
3. Саморозвиток, що зупинився				

В результаті обробки анкет виявляють три категорії респондентів, прізвищі яких заносять у таблицю у відповідності з їх готовністю до саморозвитку. Гальмуючі і стимулюючі фактори ранжуються за допомогою показників середнього балу, і також заносяться у таблицю.

Дебати: "Права та обов'язки студента, їх актуальність та реалізація".

Розгадати кросворд.

По горизонталі:

1. Процес уявного відокремлення певної властивості або ознаки предмета з метою більш глибокого його вивчення.
5. Це уявне або фактичне розкладання цілого на частини.
8. Поняття, що включає такі компоненти: відповідальність, толерантність, саморозвиток, позитивне ставлення до світу.
9. Процес, сутність якого у порівнянні ідеального з реальним.

По вертикалі:

2. Це загальне складне завдання, що потребує розв'язання, але шляхи, методи і можливі наслідки цього невідомі.
3. Рухлива система дій, що спрямована на реалізацію певної мети.
4. Сукупність засобів, умов, пов'язаних у систему постійного процесу досягнення потрібного результату.
6. Характеристика публікації з точки зору її змісту спрямування, форми.
7. Поняття, що визначає психічну якість, складником якої є потреби, мотиви, переконання, ідеали особистості.
10. Тип спрямованості: джерелом задоволення особистості є саме по собі руйнування того, що створюється іншими.

Творче завдання.

Побудуйте рейтингову шкалу труднощів під час процесу адаптації першокурсників від найбільшої труднощі (1) до найменшої труднощі (9) згідно з вашою особистою думкою:

- негативні переживання, пов'язані з виходом вчорашніх учнів з шкільних колективів з їх моральною допомогою і моральною підтримкою;
- невизначеність мотивації вибору професії;
- недостатня психологічна підготовка до неї;
- не вміння здійснювати психологічну саморегуляцію поведінки та діяльності;
- відсутність повсякденного контролю педагогів;
- пошук оптимального режиму праці та відпочинку в нових умовах;
- налагодження побуту і самообслуговування, особливо при переході з домашніх умов до умов гуртожитку;
- відсутність навичок самостійної роботи;
- не вміння конспектувати, працювати з першоджерелами, словниками, каталогами, довідниками, показниками.

Практичне заняття №4: ОРГАНІЗАЦІЯ ВИХОВНОЇ РОБОТИ У ВИЩОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ.

Час 2 години

Мета: Ознайомити магістрантів з основними напрямками національного виховання у педагогічному вищому навчальному закладі.

Знати: виховний ідеал, мета виховання, принципи виховання, система національного виховання, національна самосвідомість.

Вміти: розкрити сутність виховання старшого юнацького віку, єдність національного і загальнолюдського аспектів.

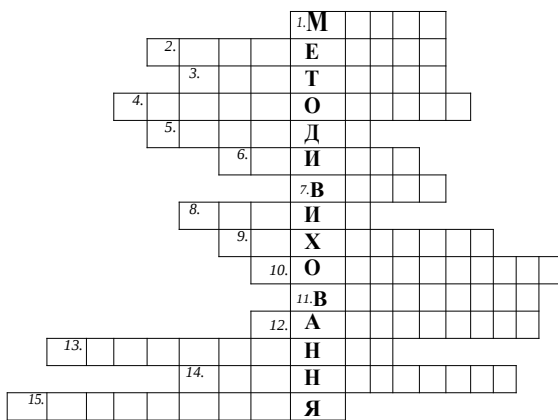
План

1. Сучасні парадигми виховання.
2. Система та основні напрями виховання студентів.
3. Характеристика форм і методів виховання студентів у процесі навчання.
4. Організація дозвілля студентів. Виховна робота у позанавчальний час.
5. Виховна робота в академічній групі.
6. Роль та функції куратора академічної студентської групи.
7. Форми позааудиторної роботи з студентами.

Рекомендована література:

1. Державна національна програма "Освіта". Україна ХХІ століття. – К.: Либідь, 1994.
2. Концепція виховання дітей та молоді в національній системі освіти. – К.: Райдуга, 1994.
3. А.М.Бойко. Оновлена парадигма виховання: шляхи реалізації: Навчально-метод. посіб. – К.: ІЗМН, 1996 – 232 с.
4. Гаврилов Е.В., Гудзинський М.М., Горбунова А.М. Модель взаємодії компонентів системи "Викладач – студент" у замкненому стані // Проблеми вищої школи. – 1994. – Вип. 80. – С. 16 – 25.
5. Дмитрик І.С., Бурлака Я.І. Технологія виховного процесу.-К., 1991.
6. Дунець Л., Дунець О. Формування професійних інтересів у майбутніх фахівців // Рідна школа. – 2001. - № 1. – С. 48 – 50.
7. Кобильченко В.В. формування особистості як психолого-педагогічна проблема // Нові технології навчання. – 2001. – Вип. 31. – С. 3 – 12.
8. Колошин В.Ф. Педагогіка співробітництва – основа гуманізації навчально-виховного процесу // Проблеми освіти. – 1995. – Вип. 2. – С. 98 – 104.

План проведення заняття
Актуалізація опорних знань.
Гра "Знайди правильну літеру".
Психолого-педагогічне тестування.
Дебати: "Права та обов'язки студента, їх актуальність та реалізація".
Розв'язати кросворд.

1. Термін, що означає шлях до мети, тобто шляхи через які ми реалізуємо мету виховання?
2. Головним інструментом є слово, а головними методами...
3. Метод, для якого характерне педагогічне спостереження, бесіди, опитування, аналіз результату, створення ситуацій для вивчення корекції поведінки.
4. Термін, що означає метод і складову частину світогляду людини?
5. Словесний метод, що використовується вчителем для активізації учнів у формі діалогу.
6. Кожен метод складається з окремих елементів, вони називаються ...
7. Метод виховання, в основі якого лежить доведення конфлікту між особистістю з колективом до найвищого піку.
8. Одним з формуючих методів є привчання, а що лежить в основі привчання ...

9. Тонкий інструмент дотику до особистості, які з силою створених обставин зовсім непомітно входять у життя дитини. Яку назву носить ця ситуація?

10. До якої групи методів належать заохочення і покарання?

11. Процес, в основі якого лежить складна діяльність, в центрі якої є людина, її свідомість, її поведінка.

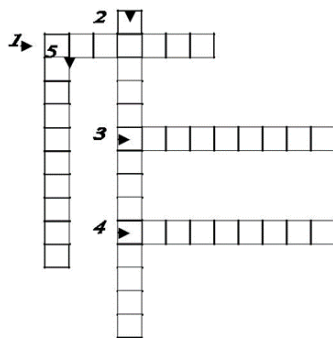
12. По іншому цей метод можна назвати педагогічною сугестією або психологічним впливом. Його використовував Макаренко.

13. Метод, спрямований на емоційне підкріплення позитивних вчинків.

14. Метод, що вимагає і має декілька призначень, може виражати норми суспільної поведінки.

15. Метод, спрямований на гальмування певних дій, вчинків.

Розв'язати кросворд.

По горизонталі:

1. Особа, яка організовує діяльність групи, контролює стан міжособистісних відносин, призначається на цю посаду адміністрацією ВНЗ.

3. Кінцевий структурний елемент процесу виховання.

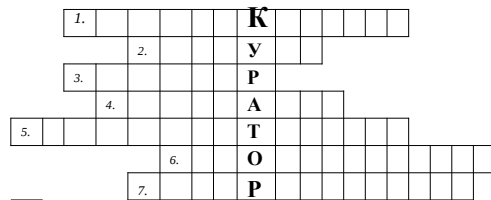
4. Ключове слово до сьогоднішнього семінару. Похідне слово від “ховати”, “виروضувати”.

По вертикалі:

2. Процес, в якому учні або студенти беруть на себе функції ви-кладача, адміністрації закладу.

5. Одна з форм позааудиторної виховної роботи кураторів.

Розв'язати кросворд.

По горизонталі:

1. Одна із функцій куратора, спрямована на встановлення контактів.
2. Один із видів змагань.
3. Керівник студентської групи.
4. Складний, багатогранний, діалектично протиречивий цілена-правлений процес формування людини.
5. Одна із функцій куратора, спрямована на організацію пояс-нень і особистості.
6. Один із принципів виховного процесу, реалізація якого спри-яє становленню вільної особистості.
7. Один із етапів виховання.

Практичне заняття №5.

ТЕМА: ДИДАКТИКА ВИЩОЇ ШКОЛИ. СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ОСВІТІ.

Мета: Ознайомити магістрантів з основними категоріями дидактики вищої школи, організацією навчально-виховного процесу у вищому освітньому закладі та шляхами його удосконалення, з сутністю поняття “педагогічна технологія” та різноманітністю педагогічних технологій.

Знати: Основні поняття теми: дидактика, категорії дидактики, закономірності, принципи, зміст, форми та методи навчання, кредитно-модульна й модульно - рейтингова системи навчання, контекстний підхід у навчанні, ділова гра, мікрровикладання, технологія, освітня технологія, педагогічна технологія, комп’ютерна технологія, технологія дистанційного навчання.

Вміти: Реалізація змісту педагогічної освіти через різні методи і форми організації навчання у вищому навчальному закладі, усвідомлене засвоєння понять “освітні технології”, “педагогічні технології” та їх сутності.

План

1. Поняття про дидактику вищої школи. Основні категорії дидактики.
2. Закономірності та принципи процесу навчання у вищому навчальному закладі.
3. Моделі освіти.
4. Методи та форми організації навчального процесу у вищій школі.
5. Сучасні системи навчання у ВНЗ.
6. Сутність та класифікація педагогічних технологій.

Рекомендована література:

1. А. М. Алексюк. Педагогіка вищої освіти України. Історія. Теорія. – К.: Либідь, 1998. – С. 393 – 497.
2. А. М. Алексюк. Педагогіка вищої школи. Курс лекцій: Модуль не навчання. – К., 1993.-218с.
3. Бабин І., Мирська Г. Особливості організації навчання на основі системного дидактичного модуля // Педагогіка і психологія професійної освіти.- 1997.-№3-4. Ч.1.-С.105-109.
4. Беспалько В.П. Слагаемые педагогической технологии. – М: Педагогика, 1989.-302с.
5. Бондаревська Е.В. Гуманистическая парадигма личностно ориентированного образования // Педагогіка, 1992. – № 4. – С. 11 – 17.

Індивідуальна самостійна робота:

1. Прорецензувати статтю:

І.М. Богданова. Соціально-педагогічні аспекти оновлення професійної підготовки майбутніх вчителів // Практична психологія та соціальна робота. –

1998. - №3.

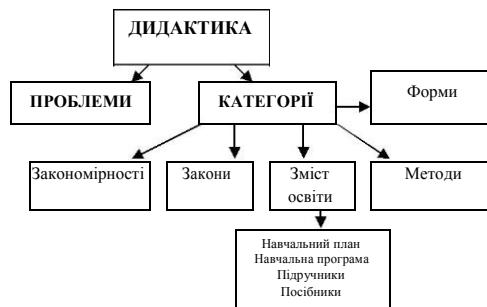
2. Проаналізувати статті:

Гуменюк Оксана. Самотвердження Я – духовного за модуль-норозвивального навчання// Рідна школа – вересень – 2000 – с.16-22.

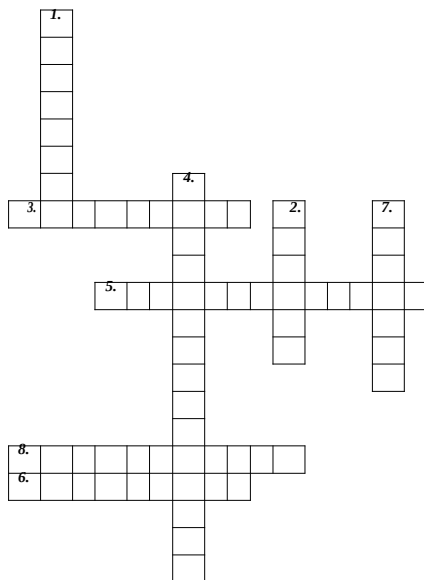
Мамаєв Л. Романюк О. Нові технології навчання у ВНЗ // Рідна школа – квітень – 2002 – с.68-70.

Костенко Віктор. Модульно-розвивальне навчання: від управління до машинного забезпечення//Рідна школа – липень – 2000 – с.17-23.

Блок-схема проведення заняття

Розв'язати кросворд № 1.

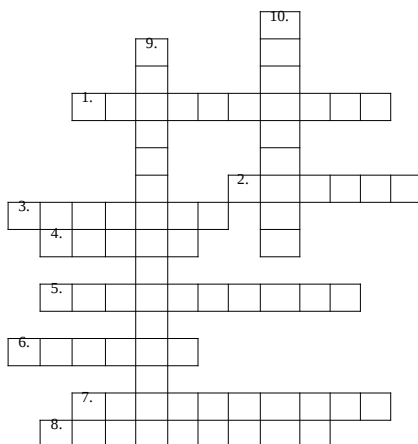
По горизонталі:

3. Теорія освіти.
2. Напрямок оновлення змісту освіти.
3. Співбесіда з окремих тем.
8. Засвоєння знань у логічному зв'язку, спадкоємність знань.

По вертикалі:

1. Головні вихідні ідеї.
2. Провідна форма навчання.
4. Принцип навчання.
7. Одна із форм навчання, де самостійна робота поєднується з обговоренням, що сприяє зв'язку теорії і практики.

Розв'язати кросворд № 2.

По горизонталі:

1. Закон, за якого вихідний стан об'єкта однозначно визначає ряд його наступних станів. Знаючи перший, можна передбачити інший.
2. Система, результат і процес процесу пізнання.
3. Форма навчання, що забезпечує розвиток творчого професійного мислення, пізнавальної мотивації і професійного використання знань у навчальних умовах.
4. Внутрішній і необхідний, всезагальний і суттєвий зв'язок предметів і явищ об'єктивної дійсності.
5. Один із чотирьох основних елементів змісту освіти за І.Я. Лернером.

6. Форма навчання, що базується на стрункому систематичному і системному викладі певної наукової проблеми.

7. Книга, в якій відображено одноосібну або колективну наукову працю з однієї проблеми.

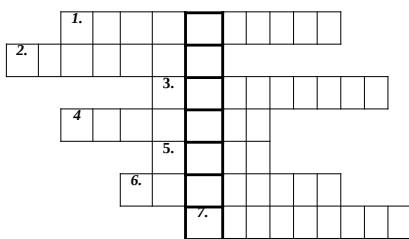
8. Теорія навчання.

По вертикалі:

9. Модель освіти, що передбачає персональний характер освіти з урахуванням індивідуально-психологічних особливостей.

10. Принцип навчання.

Розв'язати кросворд.

По горизонталі:

1. Один із видів самостійної роботи, при якому відбувається вирішення окремих проблем, які ставляться на лекції, семінарі, практичному занятті.

2. Навчально-виховний процес, наукова та спеціальна підготовка – це...

3. Вид заняття студентів, де вони слухають лекції, конспектують, виконують практичні і лабораторні роботи.

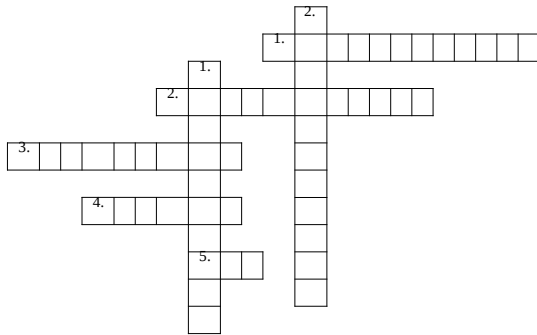
4. Самостійна компактна і довготривала за часом позааудиторна робота – це ...

5. Визначити закономірності процесів навчання і виховання студентства і знайти шляхи удосконалення їх як фахівців – це...

6. Нагляд, спостереження і перевірка успішності студентів – це...

7. Один із видів самостійності дій студентів, коли джерелом ін-спірації є нові, творчі думки.

Розв'язати кросворд.

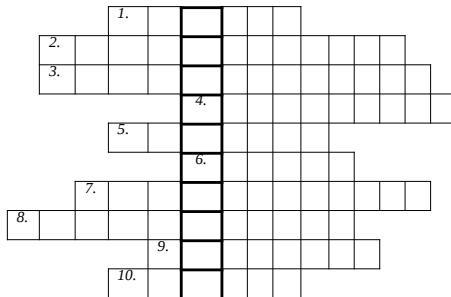
По вертикалі:

1. Термін, що означає „знання обробки матеріалу”?
2. Одна з методологічних вимог педагогічної технології, яка передбачає можливість цілепланування, проектування процесу навчання, поетапної діагностики.

По горизонталі:

1. Одна із складових педагогічної технології - це соціальне ...?
2. Технологія, або системний метод створення, застосування і визначення усього процесу викладання і засвоєння знань з урахуванням технічних і людських ресурсів в їх взаємодії, що ставить своїм завданням оптимізацію форм навчання (ЮНЕСКО).
3. Термін, що означає шлях освоєння конкретного навчального матеріалу в межах відповідного навчального предмета, теми, питання.
4. Відносно самостійна частина навчального процесу, яка містить одне або кілька близьких за змістом і фундаментальних за значенням понять, законів, принципів.
5. Вид діяльності в умовах ситуації, спрямованих на відтворення і засвоєння суспільного досвіду, в якому складаються, формується і удосконалюється самоуправління поведінкою.

Розв'язати кросворд.

По горизонталі:

1. Документ, що отримує випусник закладу освіти, який підтверджує здобутий їм рівень кваліфікації.
2. Назва групи категорій ПВШ (педагогіка вищої школи), що характеризує сутність та процеси.
3. Назва групи категорій ПВШ, що визначається методологією дослідження.
4. Одна з функцій ПВШ, спрямована на аналіз та інтерпретацію педагогічних явищ.
5. Освітньо-кваліфікаційний рівень, що ми здобуваємо.
6. Процесуальна категорія ПВШ.
7. Функція ПВШ, що виражає передбачення, моделювання та прогнозування.
8. Один з вихідних принципів освіти будь-якого рівня.
9. ВНЗ, що готує спеціалістів за освітньо-професійними програмами всіх рівнів в окремо визначеній галузі знань і проводить фундаментальні дослідження.
10. Документ, що укладається у ВНЗ і регламентує його діяльність.

Тест-самооцінка професійно-педагогічної діяльності студента (молодого викладача, молодого вчителя) (тестування проводиться на IV—V курсах після закінчення передвипускної та випускної педагогічних практик)

Чи можете Ви:

А — можу і завжди так поступаю (3 бали); Б — можу, але не завжди так поступаю (2 бали); В — не можу (1 бал)

1. Поєднувати професійно-педагогічну підготовку, наполегливість, витримку, терпіння з чуйністю, співчуттям і доброзичливістю? (А Б В)
2. Бути спокійним, витриманим, але не байдужим до студентів? (А Б В)
3. Бути принциповим, але не впертим? (А Б В)
4. До себе вимогливішим, ніж до студентів і своїх колег? (А Б В)
5. Стежити за своєю мовою, чітко формулювати висловлену думку? (А Б В)
6. Відчувати "дух" моди, бути охайним і акуратним? (А Б В)
7. Вибачати завдані Вам образи, враховувати, що слова та дії, які здалися Вам образливими, могли бути сказані без злого наміру? (А Б В)
8. Визнати чесно свою помилку перед колегами та студентами? (А Б В)
9. Слухати співбесідника (колегу чи студента), намагатися не говорити про те, що його не цікавить (не хвилює, чи неприємне для нього)? (А Б В)
10. Оцінювати свої вміння та поведінку шляхом критичного аналізу (на прикладі різних педагогічних ситуацій)? (А Б В)
11. Бути непримиренним до всього, що шкідливо відбивається на навчанні та вихованні студентів? (А Б В)
12. Реально оцінювати свою працю насамперед за успішністю та поведінкою студентів? (А Б В)
13. Скласти план самоосвіти (педагогічного самовдосконалення) та виконувати його? (А Б В)
14. Володіти у виховній роботі методами послідовного переконання? (А Б В)
15. Поєднувати педагогічну вимогу з повагою до особистості? (А Б В)
16. Визнати, що не володієте всією системою виховних засобів і що причина педагогічних невдач саме у Вашій недостатній підготовленості? (А Б В)
17. Вивчати своїх студентів з цікавістю і бачити передусім позитивне? (А Б В)
18. Йти до ВНЗ, школи з радістю та цікавими ідеями? (А Б В)

19. Володіти своєю емоційною сферою і керувати власним творчим самопочуттям (на заняттях, виховних заходах, індивідуальних бесідах)? (А Б В)

20. Думати про своїх студентів, учнів у вільний від роботи час? (А Б В)

21. Звинувачувати насамперед себе, якщо студент, учень скоїв правопорушення? (А Б В)

22. Звинувачувати передусім себе, якщо не склалися відносини співпраці зі студентами, учнями? (А Б В)

Якщо Ви набрали від 66 до 48 балів, то дієте правильно і шлях до високих педагогічних результатів відкритий.

Сума балів від 33 до 48 свідчить про те, що Вам необхідно посили-ти свою професійно-педагогічну підготовку, зайнятися прискореним розвитком педагогічних здібностей, цілеспрямованою самоосвітою, підійти для консультації до викладачів кафедри педагогіки чи своїх колег.

Кількість балів менша від 33: 1) задумайтесь про причини, чи Ви не маєте знань, чи заважають лінощі і не хочете працювати, чи неправильно обрали професію; 2) критично і відверто визначивши причину, наполегливо займіться психолого-педагогічними дисциплінами, самоосвітою та самоорганізацією свого часу, зверніться за допомогою до викладачів, колег, керівництва школою; якщо не зможете зробити це, радимо подумати про інший вид діяльності, педагогічна професія обрана Вами помилково.

Практичне заняття №6.

ТЕМА: КОНТРОЛЬ ТА ОЦІНКА ЗНАНЬ, УМІНЬ ТА НАВИЧОК СТУДЕНТІВ.

Мета: ознайомити з сучасними видами та методами контролю, оцінки ЗУН студентів у ВНЗ.

Знати: основні поняття теми і вільно апелювати ними: принципи контролю та оцінки знань, критерії оцінювання знань, види контролю та форми перевірки знань, умінь та навичок, рейтингова система оцінки знань, умінь та навичок.

Вміти: свідомо засвоїти специфіку кожного з методів контролю та оцінки ЗУН студентів.

План

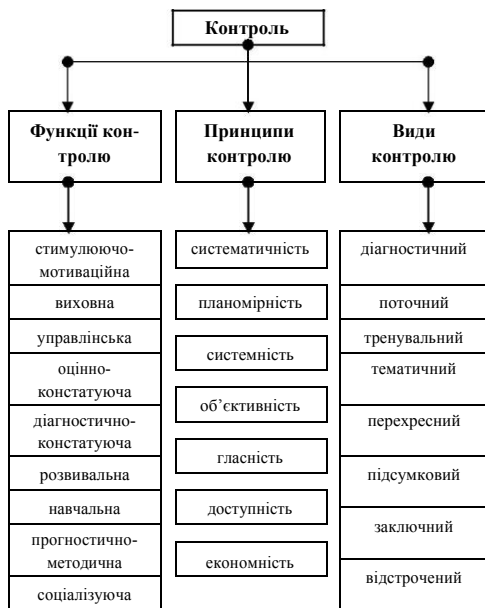
1. Сутність понять “контроль”, “облік” та “оцінка” ЗУН.
2. Функції контролю ЗУН студентів.
3. Основні принципи контролю та оцінки знань.
4. Види контролю та форми перевірки ЗУН студентів.
5. Методи контролю ЗУН.
6. Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів.
7. Рейтингова система оцінювання ЗУН.

Рекомендована література

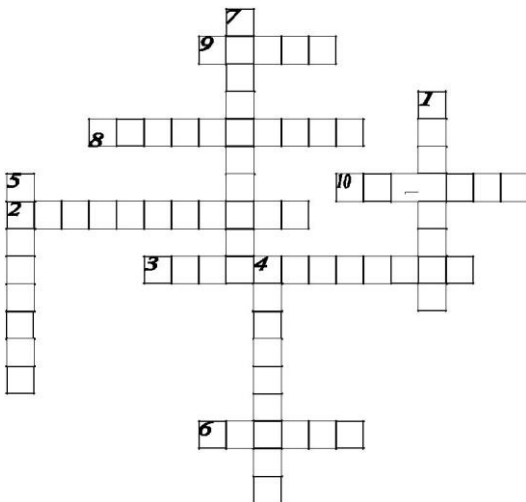
1. Ананьев Б.Г. Психология педагогической оценки // Ананьев Б.Г. Избр. психол. труды / Под ред. А.А. Бодалева, Б.Ф. Ломова. – М., 1980. – Т.2. – 287с.
2. Борзих А.П. Окаелов В.М. Виховний аспект модульно-рейтингового контролю знань студентів//Проблеми освіти: Науково-методичний збірник – Київ, 2001 – Вип. 23 – С.62-65.
3. Домнін Ф.А. Поточний контроль як метод активізації ви-кладацької діяльності // Проблеми вищої школи. – 1994. – Вип. 80. – С.60-65.
4. Драч І.І. Психолого-педагогічні втілення модульно-рейтингової системи // Проблеми освіти.-2000.-Вип.22.-С. 57-61.
5. Зварич Ірина. Засади педагогічного контролю й оцінювання знань студентів//Рідна школа – 2002. - № 10 – С. 19-21.

6. Заводяний Віктор. Заводяний Володимир. Рейтинг – система оцінювання успішності студентів//Рідна школа – 2001 - №1 –с.45.

Блок-схема проведення заняття

Розв'язати кросворд.

1. Нагляд, спостереження та перевірка успішності студентів.
2. Одна з функцій контролю, спрямована на розвиток психічних процесів особистості (уваги, пам'яті, мислення тощо).
3. Виявлення студентом свого рівня знань, вмінь та навичок.
4. Одна з форм тематичної перевірки, назва якої походить від латинського слова, що в перекладі означає "розмова", "бесіда".
5. Певна система правил, що спрямовані на виявлення знань та визначення рівня підготовки студентів.
6. Кількісна фіксація виявлення рівня знань у балах.
7. Оцінка, на яку заслуговує студент, що виявив знання в обсязі, необхідному для подальшого навчання і роботи за професією.
8. Форма контролю, при якій використовується комплекс стандартизованих завдань, що піддаються певному оцінюванню за заздалегідь встановленим критеріями.
9. Підсумкова форма перевірки результатів виконання студентами практичних, лабораторних, курсових робіт.
10. Форма організації перевірки знань студентів, при якій студент за виконану роботу отримує певну кількість балів, сума яких дозволяє отримати певну оцінку.

Тест "Ваші здібності"

У дитинстві Ви дуже любили:

1. Довго грати в рухливі ігри.
2. Придумувати і верховодити в них.
3. Грати в шахи, шахмати.
4. Ламати іграшки, щоб подивитися, що в середині.
5. Читати вірші чи співати пісні.
6. Розмовляти з незнайомими або задавати питання.
7. Слухати музику і ритмічно танцювати під неї.
8. Малювати або дивитись, як малюють інші.
9. Слухати або складати казки чи історії.

Чи подобається вам:

10. Займатись на заняттях фізкультури або в спортшколі, секціях?
11. Добровільно брати на себе обов'язки організатора різних справ?
12. Вирішувати чи допомагати іншим вирішувати математичні завдання?
13. Читати про відомі відкриття та винаходи?
14. Брати участь у художній самодіяльності?
15. Допомогати іншим людям розбиратися в їхніх проблемах?
16. Читати чи дізнаватись нове про мистецтво?

17. Займатись у студії мистецтв?

18. Писати твори на різну тему?

Чи отримуєте Ви задоволення:

19. Від участі і боротьби у спортивних змаганнях?

20. Від свого вміння розставити людей, розподілити роботу?

21. Від вирішення важких математичних завдань?

22. Від ремонту побутових приладів?

23. Від гри на сцені?

24. Від спілкування з людьми?

25. Від знайомства з новими музичними інструментами, музичними творами?

26. Від відвідування художніх виставок?

27. Від переказу якоїсь події, прочитаного або побаченого?

Чи часто Вас тягне:

28. До тривалих фізичних вправ?

29. До справ у групі, які вимагають Вашої ініціативи або наполегливості?

30. До розв'язування математичних задач?

31. До виготовлення яких-небудь виробів, моделей?

32. Брати участь у постановках спектаклю?

33. Допомогати людям, співчувати їм?

34. Пограти на музичних інструментах?

35. Помалювати фарбами чи олівцями?

36. Читати вірші, прозу?

Чи любите Ви тривалий час:

40. Займатися спортом або фізичною працею?

41. Енергійно працювати разом з іншими?

42. Займатись кресленням чи шахматними комбінаціями?

43. Копатися в механізмах, приладах?

44. Турбуватись про молодших, хворих?

45. Задумуватись над долею людей, героїв книг?

46. Виконувати музичні п'єси?

47. Малювати, лічити, фантазувати?

48. Готуватись до доповіді, повідомлень?

КОНТРОЛЬНИЙ ЛИСТОК

1 2 3 4 5 6 7 8 9
10 11 12 13 14 15 16 17 18
19 20 21 22 23 24 25 26 27
28 29 30 31 32 33 34 35 36
37 38 39 40 41 42 43 44 45

Напрями в розвитку
особистості:

перший стовпчик фізичні;

другий - організаторські;
третій - математичні;
четвертий - конструкторсько-технічні;
п'ятий - емоційно-мистецькі;
шостий - комунікативні;
сьомий-музичні;
восьмий - художньо-мистецькі;
дев'ятий-філологічні.

Практичне заняття №7.

ТЕМА: ОРГАНІЗАЦІЯ НАУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ МАГІСТРАТУРИ.

Мета: Ознайомити магістрантів з основними вимогами та типами науково-дослідницьких магістерських робіт.

Знати: основні поняттями та: науково-дослідна діяльність студентів, готовність до науково-дослідної діяльності, магістерська робота, реферат, тези, стаття.

Вміти: розкрити основні вимоги до магістерської (дипломної) роботи.

План

1. Значення дослідницької діяльності студентів.
2. Магістерські роботи та їх типи.
3. Загальні і специфічні вимоги до магістерської роботи.
4. Вимоги до магістерських робіт з педагогіки.

Рекомендована література:

1. Бабанский Ю.К. Проблемы повышения эффективности педагогических исследований: Дидактический аспект. – М: Педагогика, 1982 – 192с.
2. Воловик П.М. Теорія ймовірностей і математична статистика в педагогіці. – К: Рад. школа, 1969 – 123с.
3. Я. Скалкова и коллектив. Методология и методы педагогического исследования. Перевод с чесского. – М: Педагогика, 1989 – 224с.
4. Цокур О.Я. Педагогіка вищої школи: Навчально-метод.посібник. Випуск 1. Основи наукового педагогічного дослідження

Педагогічний диктант. Продовжити речення:

- 1) система інтелектуально-творчих якостей особистості, які сприяють успіху у творчій діяльності ...
- 2) здатність продукувати нові ідеї, гіпотези, способи вираження проблемних задач ...
- 3) пряме бачення суті речей, знаходження правильного вирішення проблеми без усвідомлення шляхів і способів досягнення ...
- 4) самостійне створення нових образів, які реалізуються в оригінальних і цінних результатах діяльності ...
- 5) альтернативність, здатність запропоновувати декілька підходів до розв'язання задачі та міняти їх, бачити проблеми, об'єкти в різних ракурсах ...

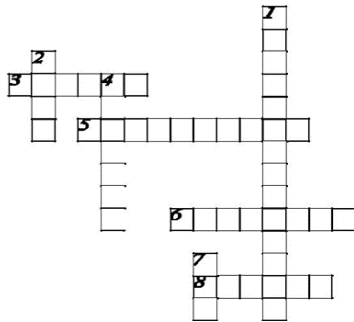
6) своєрідність якостей розуму, способу розумової діяльності, здатність створювати думки, що відрізняються від загально прийнятих поглядів ...

7) інтегральний пізнавально-мотиваційний показник рівня розвитку творчої особистості, що базується на інтелектуальній ініціативі ...

8) продовження розумової діяльності за межами заданої ситуації, що не обумовлена ні практичними потребами, ні негативною оцінкою роботи ...

9) спеціальні і загальнонаукові знання, які слугують методологічною основою до організації та проведення дослідження, загальнонаукові, дослідницькі вміння ...

Розв'язати кросворд.

По горизонталі:

3. Стислий письмовий або усний публічний виклад змісту однієї або кількох наукових праць, що стосуються певної проблеми чи літературного твору.

5. Потреба у науково - дослідницькій діяльності, високий рівень творчих можливостей, знання суті науково – дослідницької діяльності, володіння технологією дослідження і викладом матеріалу.

6. Запозичення письменником ідей, мотивів, образів, сюжетів із творів інших письменників чи літератур з подальшим їх творчим осмисленням (трансформацією).

8. Науковий чи публіцистичний твір невеликого розміру в збірнику, журналі чи газеті.

По вертикалі:

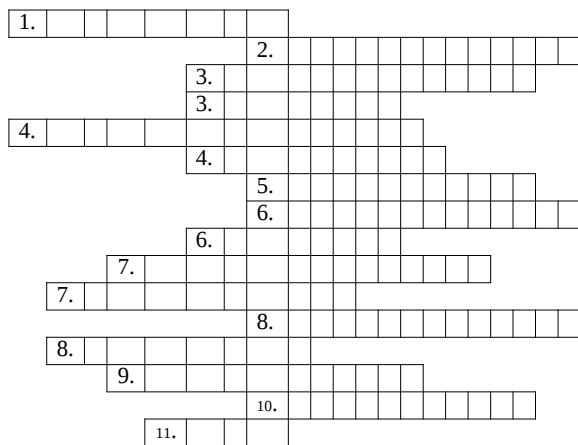
1. Спеціальні і загальнонаукові знання, які слугують методологічною основою до організації та проведення дослідження.

2. Стислі, лаконічно сформульовані основні положення доповіді, повідомлення тощо.

4. Коротка узагальнююча характеристика книжки або її частини, статті, рукопису тощо.

7. Невеликий за обсягом прозовий твір, що має довільну композицію і висвітлює індивідуальні думки та висловлення щодо конкретного питання і не претендує на вичерпне і визначальне тлумачення теми.

Розв'язати кросворд № 2.

По горизонталі:

1. Пряме бачення суті речей, знаходження правильного вирішення проблеми без усвідомлення шляхів і способів досягнення;

2. Спеціальні та загальнонаукові знання, які слугують методологічною основою до організації та проведення дослідження, загальнонаукові, дослідницькі вміння;

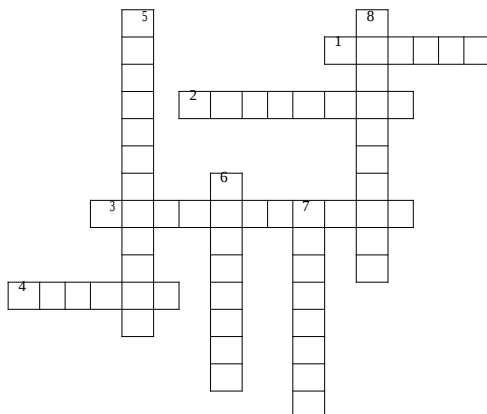
3. Здатність використовувати асоціації, в тому числі аналогії, а також віддаленість асоціацій;

4. Не стимульоване ззовні продовження розумової діяльності за межами заданої ситуації, що не обумовлена ні практичними потребами, ні негативною оцінкою роботи;

5. Властивість особистості як необхідність у пізнанні не лише певних феноменів, але і їх систем;

6. Своєрідність якостей розуму, способу розумової діяльності, здатність створювати думки, що відрізняються від загально прийнятих поглядів;
7. Інтегральний пізнавально-мотиваційний показник рівня розвитку творчої особистості, що базується на інтелектуальній ініціативі;
8. Альтернативність, здатність запропонувати декілька підходів до розв'язання задачі та змінювати їх, бачити проблеми, об'єкти в різних ракурсах;
9. Складний процес отримання, осмислення та переробки інформації, який завершується прийняттям рішення, вміння мислити логічно, пропонувати й аргументувати нові ідеї та способи їх втілення в життя;
10. Здатність продукувати нові ідеї, гіпотези, способи вирішення проблемних завдань;
11. Самостійне створення нових образів, які реалізуються в оригінальних і цінних результатах діяльності.

Розв'язати кросворд № 3.

По вертикалі:

6. Метод, що дає можливість упорядкувати та класифікувати педагогічні явища на основі визначення їх однорідності.
7. Метод дослідження, який виводить окреме із загального.
8. Сукупність засобів, умов, пов'язаних у систему логічного процесу досягнення потрібного результату.

9. Метод, за яким відбувається зіставлення досліджуваних предметів та встановлення їх подібності або відмінності.

По горизонталі:

1. Штучна система, котра відображає з певною точністю властивості об'єкта, що досліджується.

2. Форма наукового пізнання, що спрямована на з'ясування причинно-наслідкових зв'язків між педагогічними явищами, узагальнення емпіричних даних на основі логічних висувань від конкретного до загального, від відомого до невідомого.

3. Науково-визначений дослід або спостереження досліджуваного явища у спеціально створених умовах, що дають змогу стежити за його перебігом, керувати ним, відтворювати щоразу при повторенні цих умов.

4. Уявне або фактичне розкладання цілого на частини, синтез, відновлення цілісності розглядуваного предмета в усьому розмаїтті його виявлень.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Арыдин В.М. Учебная деятельность студентов: справочное пособие для абитуриентов, студентов, молодых преподавателей / В.М.Адірін, Г.А.Антонов. – Донецк, 2000. – 152 с.
2. Алексюк А.М. Педагогіка вищої школи України. Історія. Теорія / А.М.Алексюк. – К., 2002. – 322 с.
3. Барабаш Ю.Г. Педагогічна майстерність: теоретичні й навчально-методичні основи: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Ю.Г.Барабаш, Р.О.Позінкевич. — Луцьк : РВВ «Вежа» Волинського держ. ун-ту ім. Л.Українки, 2006. — 472с.
4. Васянович Г.П. Педагогічна етика: Навч.-метод. посібник для викладачів і студ. вищих навч. закл. / Г.П.Васянович / Інститут педагогіки і психології професійної освіти АПН України ; Львівський науково-практичний центр ; Львівська держ. фінансова академія. — Л. : Норма, 2005. — 343 с.
5. Вітвицька С.С. Основи педагогіки вищої школи: методичний посібник для студентів магістратури / С.С.Вітвицька. — К., 2003. — 216 с.
6. Дюмін О.З. Ділове спілкування. (Риторика та ораторське мистецтво): Практ. посіб. / О.З.Дюмін, А.О.Ніколаєва / Міністерство освіти і науки України. Науково-методичний центр вищої освіти; Харківський держ. технічний ун-т радіоелектроніки — Х. : Видавництво ХТУРЕ, 2001. — 146 с.
7. История педагогики и образования/ Под ред А.И.Пискунова. — М., 2001. — 437 с.
8. Зубенко Л.Г. Ораторське мистецтво: Практ. посібник / Л.Г.Зубенко. — К. : Парламентське видавництво, 2002. — 115 с.
9. Зязюн І.А. Педагогічна майстерність: підручник / І.А.Зязюн, Л.В.Крамущенко, І.Ф.Кривонос, О.Г.Мирошник, В.А.Семиченко / Академія педагогічної майстерності / Іван Андрійович Зязюн (ред.). — 3-тє вид., допов. і переробл. — К. : СПД Богданова А. М., 2008. — 376 с.
10. Кондрашова Л.В. Процесс обучения в высшей школе / Л.В.Кондрашова. — Кривой Рог: КГПУ, ИВИ, 2000. — 276 с.
11. Кремень В. Сучасна філософія освіти і педагогічна наука В.Кремень // Педагогіка і психологія професійної освіти. — 2002., №4 — С.11-20.
12. Любар О.О. та ін. Історія української школи і педагогіки: Навч. посіб. / За ред. О.О.Любара. — К., КОО, 2003.
13. Матюша І.К. Особистість і колектив як цілісна гармонійна система (психолого-педагогічний аспект): Навч.-метод. посібник / І.К.Матюша / Інститут змісту і методів навчання. — К., 1997. — 188с.
14. Мишаткина Татьяна Викторовна. Педагогическая этика: Учеб. пособие для студ. Вузов / Т.В.Мишаткина. — Ростов н/Д : Феникс, 2004. — 303с. — (Серия «Высшее образование»).
15. Нісімчук А.С. Сучасні педагогічні технології: навчальний посібник / А.С.Нісімчук, О.С.Падалка, О.Т.Шпак. - К.: Просвіта, 2000.

16. Сисоєва С. О. Педагогічна творчість / С.О.Сисоєва / АПН України; Інститут педагогіки і психології професійної освіти. — К., 1998. — 151с. — ISBN 966-7012-18-2.

Допоміжна

1. Зязюн І. Краса педагогічної дії: Навчальний посібник для вчителів, асп., студ. середніх та вищих навч. закл. / І.Зязюн, М.Сагач. - К., 1997.
2. Ничкало Н., Педагогічна майстерність: проблеми, пошуки, перспективи / Н.Ничкало, І.Зязюн, Л.Пуховська, Н.Гузій, Л.Задорожна / АПН України; Інститут педагогіки і психології професійної освіти; Глухівський держ. педагогічний ун-т. — К.; Глухів : РВВ ГДПУ, 2005. — 234с.
3. Лозова В.І. Теоретичні основи виховання і навчання: Навчальний посібник для студентів педагогічних навчальних закладів В.І.Лозова, Г.В.Троцько.- Харків, 1997.-338с.
4. Педагогическое мастерство и педагогические технологии: Учеб. пособие для студ. высших пед. учебных заведений / Л.К.Гребенкина (ред.), Л.А.Байкова (ред.). — 3.изд., испр. и доп. — М. : Педагогическое общество России, 2000. — 256с. — (Профессиональная культура педагога).
5. Педагогічна творчість і майстерність: Хрестоматія / Інститут змісту і методів навчання / Н.В. Гузій (укл.). — К., 2000. — 167с.
6. Радиш Я. Ф., Щербак О. І.. Мистецтво результативного управління: Проблемні лекції / Я.Ф.Радиш, О.І.Щербак. — К., 1999. — 132с.
7. Самостійна робота студентів: (навчальний посібник)/ В.І.Свдокимов, Л.Д.Покроєва, Т.П.Агарова, В.В.Луценко.- Х, 2004
8. Сергеев И.С. Основы педагогической деятельности: Учебное пособие / И.С.Сергеев. — СПб.: Питер, 2004. — 316 с. — (серия «Учебное пособие»).
9. Смирнов С.Д. Педагогика и психология высшего образования: от деятельности к личности / С.Д.Смирнов. - М., 2003.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

Інформаційні ресурси

1. Література бібліотеки університету і методичного кабінету кафедри, зал електронних ресурсів ТДАТУ.
2. Література бібліотеки університету і методичного кабінету кафедри.
3. Сайт кафедри <http://www.tsatu.edu.ua/sgn/>
4. Навчально-інформаційний портал ТДАТУ <http://nip.tsatu.edu.ua>
5. Наукова бібліотека ТДАТУ <http://www.tsatu.edu.ua/biblioteka/>
6. Internet:
7. <http://tamika-2000.narod.ru> - Твій правовий сайт
8. <http://www.farlep.net/~veritas> Спільнота юристів України